

Lokalt pensionärsråd

Vård- och äldrenämnden

Datum	2019-08-14	
Tid	9.30 – 11.30	
Plats	Tillskäraren, plan 4, Ramnåsgatan 1, Vård- och äldreförvaltningen	
Deltagare	Johan Wikander, ordförande	Vård- och äldrenämnden
	Rose-Marie Liljenby Andersson	Vård- och äldrenämnden
	Lena Svensson	FAS
	Lotta Löfgren Hjelm	FAS
	Monika Golcher	SKPF
	Evy-Ann Strand Yliheikkälä	SKPF
	Agneta Nero Andersson	SPF
	Bernt Andersson	SPF
	Wiwi-Anne Bogsjö	PRO
	Gunvor Andersson	PRO
	Annika Olausson	Vård- och äldreförvaltningen
	Karin Redberg	Vård- och äldreförvaltningen
	Ulrica Fagerson	Vård- och äldreförvaltningen (kl.9.45 – kl.10-15)

1. Mötet öppnas

Ordförande Johan Wikander förklarar mötet öppnat klockan 9.30.

2. Upprop och val av justerande person

Gunvor Andersson, PRO väljs som justerande person. Protokollet justeras onsdagen den 21 augusti på Vård- och äldreförvaltningen, plan 4.

3. Genomgång av föregående protokoll

Föregående protokoll läggs till handlingarna.

4. Dagordningen godkänns (med ev. ändringar)

Dagordningen godkänns.

5. Budget 2020

Chef för ekonomifunktionen, Ulrica Fagerson, deltar och föredrar förslag till Vård- och äldre nämndens budget 2020. Vård- och äldre nämndens budget kommer eventuellt göras om beroende på de beslut som Kommunfullmäktige fattar i budgetärendet senare i höst.

Omvärldsfaktorer som påverkar Vård- och äldre nämndens budget är bland annat:

- Antalet personer med demenssjukdom ökar i samhället.
- Det pågår en översyn av socialtjänstlagen som eventuellt utmynnar i en äldreomsorgslag
- Ökning av psykisk ohälsa
- Användande av IKT och välfärdsteknik (nya sätt att arbeta på)
- Mer nära vård som stöd i hemmet, (i samarbete med Västra Götalandsregionen)
- Vård- och äldre nämnden behöver prioritera förebyggande arbete för att fler personer att hålla sig friska högre upp i åldrarna.

Ekonomiska omvärldsfaktorer som påverkar budgeten, och som gäller alla kommuner i Sverige:

- Den goda konjunkturen håller på att mattas av vilket innebär att skatteintäkterna inte ökar lika mycket.
- Osäkerhet kring utbetalning av statsbidrag till kommunerna vilket påverkar planeringen.
- Investeringsbehov pga befolkningsförändringar: investeringar i t.ex. vård- och omsorgsboenden, förskolor, vatten och avlopp mm. Befolkningsökningen ger ökad drift.
- Brist på arbetskraft och svårigheter att rekrytera, bl.a. brist på legitimerad personal (sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter mfl)
- Pensionskostnaderna ökar för kommunerna. Just nu, under en övergångsfas, betalas pensioner ut från två olika system. När denna fas är över kommer kostnaderna att stabiliseras.

Vård- och äldreomsorgens budget:

Budgetramen för Vård- och äldreomsorgen är 1 389 mnkr.

Kommunbidraget till Vård- och äldreomsorgen är 1 345,1 mnkr 2020.

- Volymuppräknning 0,6%, dvs 17,6 mnkr
- Uppräknning för personal och övrigt, 33,9 mnkr
- Effektiviseringskrav 0,5%, dvs 6,7 mnkr

Volymuppräknningen/befolkningsprognos beror på ökningen av personer som är 65 år och äldre.

Borås Stad har ett nytt avtal för livsmedelsinköp, vilket har inneburit en kostnadsökning på 8%.

Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:

Rådet framför synpunkt om att ekologiska livsmedel ökar kostnader och att andelen därför borde minskas.

Svar: Andelen ekologiska livsmedel är ett av Kommunfullmäktige fastställt mål.

Förslag till åtgärder i Budget 2020:1

- Volymökning efter faktisk volym
- Ingen uppräknning av interna hemtjänsterättningen eftersom den redan är hög idag
- Restriktivitet med utbildningar och effektivare planering av personalresurser
- Minskade kostnader för licenser för privata utförare. Minskningen beror på att det idag finns färre privata utförare. Vid upphandling ställs krav att utförarna ska använda våra verksamhetssystem.
- Åtgång av andel ekologiska livsmedel, måltidspriser i restauranger, måltidsstandard och utbud, tillagningskök/mottagningskök ska ses över.

Jämfört med andra kommuner har Borås Stad höga kostnader för hemtjänsten, bland de högsta kostnaderna i riket. Borås Stad kan lära av kommunerna som har lägre kostnader, det finns andra sätt att arbeta på. Andelen tid som hemtjänstmedarbetare inte befinner sig hos brukare behöver ses över. Kostnaderna har ökat mest från 2013. Ökningarna sammanföll med införandet av rätt till heltider och avskaffande av delade turer. Men rätt till heltider är också en konkurrensfördel för Borås Stad.

Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:

PRO framför synpunkten om att hemtjänstens bilar kommer samtidigt till brukare som är grannar och ställer frågan om inte insatserna kan samordnas bättre.

Svar: Schemaplaneringen kan ändras under dagen beroende på vad som händer i verksamheten. Pilotprojektet med planering gicks igenom vid förra mötet.

Förslag på utvecklingsåtgärder:

- Ung omsorg: ungdomar som går i högstadiet arbetar på vård- och omsorgsboenden med att ”förgylla tillvaron” för de äldre, t.ex. genom att läsa för dem, ta med dem på promenad, hantera spellistor med önskad musik. Detta sker företrädesvis på helger då ungdomarna inte går i skolan. Påvisade effekter av liknande projekt visar att de ungdomar som får prova att arbeta inom äldreomsorgen, oftare väljer vård- och omsorgsutbildningar senare. Detta medför en kostnad för Vår- och äldreomsorgen, men är långsiktigt rekryteringsbefrämjande.
- Äldrevänlig stad – kostnader för åtagande. Äldreomsorgen är en av flera faktorer/områden för att skapa en äldrevänlig stad. Konceptet innehåller bl.a tillgänglighet. Om det blir åtagande för Borås Stad, kommer det behöva finansieras.
- Surfplattor till seniorer (Förslag under bearbetning). Planeringen är att dela ut surfplattor, enligt samma princip som skolorna dvs treårigt leasingavtal, till ett urval personer som är 76 år och äldre, samt att erbjuda utbildning på någon av mötesplatserna, av seniorhälsokonsulenter eller av ungdomar. Syftet är att främja självständighet och hälsa. Den person som är van vid att använda teknik, klarar enklare insatser själv när och om det senare blir aktuellt. Effekten blir också att det blir enklare att hålla kontakt med sina anhöriga och vänner, vilket motverkar ensamhet. Alla öppna mötesplatser har idag utbildningar i hur man använder surfplattor. Ungdomsprojektet (ovan) skulle också kunna främja detta. Efter 3 år kan surfplattan köpas ut.

Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:

Rådet framför synpunkter om äldrevänlig stad. Det finns många platser som inte är tillgänglighetsanpassade, t.ex. vid Ramnasjön. Detta gäller också de flesta bussar som sällan är anpassade för äldre och personer med funktionsvariationer.

Hur går det att säkra kvaliteten inom vård och omsorg när det råder brist på personal?

Svar: Det pågår en nationell utredning om att göra undersköterska till en skyddad yrkestitel. Innehållet i utbildningarna idag är alltför varierande. Det finns en plan för att fasa in detta i Sverige.

Har det förts någon diskussion om vad som ska tas bort och i vilken verksamhet, om effektiviseringar behöver göras? Rådet poängterar vikten av att göra rätt prioriteringar och att åtgärda det som idag inte fungerar innan

satsningar görs, samt att det är viktigt att inte ta pengar från viktiga områden och lägga pengar på oviktiga områden istället.

Svar: Detta diskuteras i nämnden som alltid strävar efter att göra rätt prioriteringar. Det finns också lagstiftningar att förhålla sig till.

Välfärdstekniken utvecklas ständigt inom äldreomsorgen i syfte att kunna arbeta smartare och t.ex kunna göra vissa insatser.

Har Vård- och äldrenämnden lägre kostnader för färdtjänst?

Kostnaderna ökar i Borås Stad, för färdtjänst. Det är Tekniska nämnden som ansvarar för färdtjänsten.

Blir det fler tillfällen att yttra sig över budgeten?

Svar: Handlingar kommer att finnas tillgängliga för allmänheten på boras.se inför sammanträdet då Kommunfullmäktige antar budgeten.

Hur upptäcks psykisk ohälsa?

Svar: Vård- och äldrenämnden har uppsökande verksamhet där psykisk ohälsa kan upptäckas, likaså kan sjuksköterskor och biståndshandläggare vidta åtgärder, t.ex. larma om behov av ytterligare/andra insatser, om psykisk ohälsa upptäcks. En del personer kommer till Borås Stad via Västra Götalandsregionen. Sociala omsorgsnämnden ansvarar för insatser för de personer som har fått en diagnos fastställd. Pensionärsföreningar har också en viktig uppgift i att upptäcka psykisk ohälsa.

Verksamhetschef Annica Olausson delar ut flyers om uppsökande verksamhet till de som önskar. Dessa flyers finns på vårdcentraler, mötesplatser mm. De som får gynnande beslut om trygghetslarm kontaktas av seniorhälsokonsulenterna med telefonsamtal, samt brev med bild på de personer som senare kommer på besök.

6. Synpunkter på utredning om förenklat beslutsfattande

Pensionärsrådet har tagit del av utredningen.

Borås Stad har tidigare haft förenklat beslutsfattande, men fick upphöra eftersom det inte fanns lagstöd för detta. Nu är det tillåtet igen och frågan har utretts. Vård- och äldreförvaltningen har fått i uppdrag att börja enkelt och i liten omfattning och att utreda konsekvenser av tre delar i förslaget. De tre delarna är:

- Städning, gälla för personer som är 80 år eller äldre
- Tvätt, gälla för personer som är 80 år eller äldre
- Digital guide, gälla för personer som är 75 år eller äldre

Kostnaderna kommer inte bli dubbla, eftersom det redan idag finns brukare som skulle få dessa insatser oavsett på vilket vis insatsen utretts. Syftet är att det ska vara enkelt att ansöka om insats.

Pensionärsrådet lämnar följande synpunkter:

- Pensionärsrådet ser positivt på utredningen och syftet med förenklat beslutsfattande.
- Det är viktigt att värna om kompetensen. Med kompetens avses flera faktorer, bl.a språk.
- Det är viktigt att inte ta resurser från områden som inte fungerar.
- Införandet får inte kosta för mycket och det får inte tas resurser från någon annan del av verksamheten.
- Det är viktigt att antalet medarbetare inom hemtjänsten som brukare får besök av inte ökar. Kontinuitet och att träffa samma personal är viktigt.

7. Planering för nya trygghetsbostäder

Det finns planer att bygga trygghetsbostäder på följande orter:

- Viskafors. Planering långt framskriden. Byggnation av 30 lägenheter vid torget. Fastigheten ska också inrymma en öppen mötesplats.
- Nära Skogslid i Fristad.
- AB Bostäder har ett förslag om att bygga trygghetsbostäder och är intresserade av att bygga i Brämhult och på Regementsområdet.

Det står i regionens regler att badrummen måste vara lika stora som på vård- och omsorgsboenden. Vård- och äldreförvaltningen har fått i uppdrag att se över regler för trygghetsbostäder i syfte att göra det enklare och underlätta för företag att bygga trygghetsbostäder. Företag har framfört att det idag blir för dyrt att bygga med de krav som gäller. Samtidigt är det viktigt att bygga väl tilltagna utrymmen, då det annars innebär stora kostnader för bostadsanpassning då behovet senare förändras.

Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:

Är det möjligt att rusta upp andra fastigheter i Fristad?

Svar: Vård- och äldrenämnden har inte behov av de lokalerna idag. Lokalerna tillhör Lokalförsörjningsnämnden som är hyresvärd i Borås Stad.

Hur söker man lägenhet i en trygghetsbostad?

Svar: Man ställer sig i kö hos respektive bostadsföretag. Kommuner hanterar inte dessa köer.

Hur är kostnaden för en lägenhet i en trygghetsbostad?

Svar: Trygghetsbostäder vanligtvis har två rum och kök, är normalstor och kostar ca 8000 kr/mån i hyra.

SPF framför synpunkt om att Borås Stad inte har vågat genomföra s.k generationsboende med varierande åldrar. Det är stimulerande för alla boende,

med olika åldrar/olika verksamheter nära varandra. T.ex. förskola och vård- och omsorgsboende i samma fastighet.

Svar: Det finns beslut om att beakta detta vid nybyggnation, men det är inte alltid det finns tillräckligt med utrymme/tillräckligt stora tomter.

8. Äldreombudet informerar

Äldreombudet närvarar inte och punkten skjuts därför fram till nästa möte.

9. Övriga frågor/diskussionsforum

1. Hur har verksamheterna fungerat under semesterperioden?

Alla öppna mötesplatser utom Sjöbo, har varit öppna hela sommaren.

Inom verksamheterna har sommaren varit bättre än tidigare år, men det har varit svårigheter kring delegationerna, samt att medarbetare inte har körkort.

Pensionärsrådet poängterar att det är viktigt att kompetenskraven inte sänks under sommaren. Det finns andra arbetsmodeller, t.ex. andra arbetsuppgifter för vikarier.

Svar: Andra arbetsmodeller kan eventuellt fungera inom vård- och omsorgsboende där fler kompetenser finns på samma plats, men inom hemtjänsten behöver en och samma person ha bred kompetens för att klara arbetsuppgifterna.

Angående körkort tar allt fler ungdomar körkort på endast automatväxlade bilar och får därför inte köra de bilar som Borås Stad har upphandlat. På sikt kommer Borås Stad bli tvungna att byta ut alla bilar mot automatväxlade. Alkolås finns på alla bilar.

PRO håller inte med om att sommaren varit lugn. Delegationerna har inte fungerat. Vikariers introduktion har inte varit tillräcklig. Förbättring efterlyses.

2. Hur hanteras den nya brottsvågen?

Pensionärsrådet poängterar att det är viktigt att informera brukare om brottslingarnas metoder som blir allt mer svåra att överlista, samt framför en varning till alla medborgare.

Svar: Vård- och äldrenämnden genomförde en medborgardialog med temat trygghet före sommaren. Materialet är nu sammanställt. Vård- och äldreförvaltningen kommer att diskutera hur vidare arbete ska utformas för att främja tryggheten i nämndens målgrupp.

3. Begreppet mellanboende

Se ovan, angående trygghetsbostäder.

4. Information om nämndärende för remiss till pensionärsrådet

Vård- och äldrenämnden har avsikten att samordna riktlinjer för hemtjänst, vård- och omsorgsboende och korttid, samt regler för hemvårdsbidrag, i ett samlat dokument. Ett förslag kommer behandlas på Vård- och äldrenämndens sammanträde måndagen den 19 augusti. Då förväntas beslut om att skicka ärendet på remiss till Sociala omsorgsnämnden och till pensionärsrådet. Eftersom pensionärsrådet sammanträder efter att remissvaren ska vara Vård- och äldrenämnden tillhanda, kommer förslaget att skickas ut till rådet för synpunkter. Sista dag att lämna synpunkter är 2019-09-30.

Underskrift

Johan Wikander**Gunvor Andersson**

Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande